

KOGNITIIVINEN TURVALLISUUS

IHMISMIELI VAIKUTTAMISEN KOHTEENA

TOIMITTANEET

TEEMU HÄKKINEN, MIRIAM HAUTALA & DOMINIC SAARI

Gaudeamus

Copyright © 2026 Tekijät & Gaudeamus

Gaudeamus Oy
www.gaudeamus.fi

Kansi: Pekka Krankka
Kannen kuvalähde: Riitta Weijola, Vastavalo.net

KL 39, 14.1

ISBN 978-952-345-349-4

Painopaikka: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ, Tallinna 2026

Sisällys

- 1 Johdanto – Tarve kognitiiviselle turvallisuudelle. 7
Teemu Häkkinen, Miriam Hautala ja Dominic Saari

KÄSITTEET, YKSIÖ JA RYHMÄ

- 2 Kognitiivisen kokonaisturvallisuuden käsitettä rakentamassa 21
Hilkka Grahn
- 3 Harhaiset ajattelumallit kognitiivisessa sodankäynnissä 33
Pertti Saariluoma
- 4 Kohteena mieli ja sydän – Kognitiiviset haavoittuvuudet
vaikuttamisen työkaluna 49
Samuli Järvinen
- 5 Maanpuolustustahdosta kognitiiviseen turvallisuuteen 65
Teemu Häkkinen ja Panu Moilanen

KANSAINVÄLISIÄ KOKEMUKSIA KOGNITIIVISESTA VAIKUTTAMISESTA

- 6 Vanhaa ja uutta Venäjän mentaalisessa sodassa – Uskonnon ja
harhauttamisen rooli hyökkäyssodan aikana 83
Mira Ruokolainen ja Santeri Kytöneva
- 7 Diskurssivallasta kognitiiviseen sodankäyntiin – Kiinalaisen
informaatiovaikuttamisen älylliset juuret ja uusimmat virtaukset 101
Matti Puranen
- 8 Psykologisista operaatioista kognitiiviseen sodankäyntiin –
Yhdysvaltojen ja Naton pehmeän ja terävän vaikuttamisen
historiallinen kehitys 117
Dominic Saari

RESILIENSSIN KYSYMYKSIÄ

- 9 Henkinen resilienssi osana kokonaisturvallisuutta 141
Emmi Korkalainen ja Maarit Lassander
- 10 Strateginen viestintä kognitiivisessa sodankäynnissä – Suomen
valtionhallinnon perinteet ja käytännöt 157
Miriam Hautala ja Vilma Luoma-aho
- 11 Miten suomalainen koulu ja kriittinen mediakasvatus rakentavat
kognitiivista turvallisuutta? 179
Mikko Hiljanen, Niina Meriläinen, Auli Lehtinen ja Iikka Pietilä

MENETELMIÄ JA HAASTEITA

- 12 Narratiivien taistelu – Suomalaisten käsityksiä
informaatioympäristöstä Ukrainan sodan kontekstissa 197
Miina Kaarkoski ja Eero Kautonen
- 13 Kybertoimintaympäristö kognitiivisen sodankäynnin
näyttämönä 215
Toni Virtanen ja Petteri Simola
- 14 Tekoälykäs viestintä informaatiovaikuttamisessa 229
Jukka Niittymaa, Vilma Luoma-aho ja Jussi Toivanen
- 15 Informaatiovaikuttamisesta informaationsodankäyntiin –
Kansainvälisen sääntelyn tila 249
Katja Creutz

KOHTI TULEVAISUUTTA

- 16 Kognitiivinen turvallisuus tieteellisenä ja yhteiskunnallisena
ilmiönä 265
Teemu Häkkinen, Miriam Hautala ja Dominic Saari
- Viitteet ja lähteet 272
- Kirjoittajat 328